

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜTÜPHANELERİ KULLANMA DURUMLARI

Abdullah ŞAHİN*

ÖZET

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma durumlarının tespit edilmesi ve çeşitli değişkenlere (Cinsiyet, Sınıf, Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu) göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini, 2009–2010 akademik yılında, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 61'i erkek, 59'u kız olmak üzere 120 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Bu araştırma, betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Çalışmada adayların kütüphaneleri kullanma durumlarını belirlemek amacıyla ilgili literatür taranarak "Kütüphaneleri Kullanma Anketi (KKA)" geliştirilmiştir. Veriler, SPSS 11.5 paket programı aracılığıyla frekans, yüzde ve Anova istatistik teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda, adayların kütüphanelere önem verdikleri ve kütüphaneleri kullanma durumlarının değişkenlere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kütüphaneler, Okuma, Türkçe Öğretmeni Adayları.

THE RATE OF LIBRARY USE BY PRE-SERVICE TURKISH LANGUAGE TEACHERS

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the extent and the use of libraries by pre-service Turkish language teachers according to some variables (gender, classroom, parents' occupation, level of achievement).

---

* Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
abdsahin25@hotmail.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

The universe of the study consists of 120 pre-service teachers whose 61 are male and 59 female studying in different classes at Turkish Teaching departments, Kazım Karabekir School of Education, Atatürk University in 2009-2010 school term.

The research has been done by descriptive scanning model. In the study, to be able to determine the extent of use of libraries by pre-service Turkish language teachers, Using Library Sources Questionnaire (ULSQ) has been invented by looking through the relevant literature. The data collected from ULSQ have been analyzed by frequency, percentage and Anova in SPSS 11.5 program.

As a result of the study, it is found out that the pre-service teachers give importance to libraries and their use of libraries varies in terms of gender, classroom, parents' occupation and the level of achievement.

Key Words: Libraries, Reading, Pre-service Turkish language teachers.

GİRİŞ

İnsanın en önemli ihtiyaçlarından biri iletişim becerisidir. Etkili iletişim kurabilmenin en önemli aracı da dildir. Dil becerisi temelde okuma, dinleme, konuşma ve yazma faaliyetlerinden oluşur. Birey, okul hayatına başlamadan, doğal ortamda dinleme ve konuşmayı öğrenir, okuma ve yazma becerilerini ise eğitim sürecinde kazanır ve öğrenmenin en temel anahtarı olarak kullanır. Acat'a göre (2007: 3) okuma, bireyin dil öğrenme becerisinin temel göstergelerinden biridir. Akademik başarının elde edilmesinde önemli bir beceri olan okuma, bireyin bilgi edinmesi, çağdaşlaşması ve toplum içinde yer almasında önemli bir faktördür.

Okuma, çeşitli gelişme aşamalarından oluşan karmaşık bir süreçtir (Bamberger, 1990: 1). Okuma, bireyin dil kullanım becerisini artıran, daha derin düşünmesi ve dolayısıyla daha doğru kararlar alabilmesi için gereksinim duyulan önemli bir araçtır. Okuma, bireysel bir faaliyettir. Ancak okumanın, toplumun olayları daha rasyonel biçimde yönetebilmesini sağlamak gibi toplumsal bir işlevi de vardır. Okuma, sürekli öğrenme ve dolayısıyla zaman içinde doğan gereksinimleri karşılama yöntemlerinin önemlileri arasında yer alır (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008: 433).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Okuma insanın içinde bulunduğu dünyayı ve insanları tanıtan, dünyasını zenginleştiren; bireysel ve toplumsal kimliğini kazanmasında etkili olan bir dil becerisidir ve öğrenildiği andan ömrün sonuna kadar insana gereklidir. Okuma, toplumların medeniyet içindeki yerlerini belirleyen bir özelliktir. Toplumların temel eğitim ve siyaset felsefesi de toplumu okur-yazar hale getirmektir. “Okuma, insanları gerçek anlamda özgür kılar. Çünkü insanları bilgisizliğin ve yanlış inançların pençesinden ancak okuma kurtarır (*Thomases Jefferson* bir mektubunda dile getirmiştir).” (Korkmaz, 2008: 71).

Günümüzde okumaya karşı olumlu ilgi ve eğilimler içinde olma, sadece bireysel değil toplumsal açıdan da gelişmişliğin, çağdaşlığın bir ölçütü olarak görülmektedir. Ülkelerin gelişmişliği, okumayan değil, okuyan özellikle de okumayı alışkanlık hâline getiren kişilerin çokluğu ile sağlanabilir (Gürcan, 1999). Okumaya önem veren toplumlar, sosyal, siyasal ve ekonomik yönlerden güçlü, kendine yetebilen ve diğer toplumlara sanat, bilim ve teknoloji açısından yön veren bir yapıya ulaşırlar.

“Bilgi”nin elde edilmesinin ön koşullarından birisi de “okumak”tır. Çünkü son yıllarda insanlık tarihi her alanda (ekonomik, toplumsal, kültürel ve teknolojik) hızlı bir değişime tanık olmaktadır. Bireyler ve toplumlar bu hızlı değişime ancak bilginin ve okumanın sayesinde ayak uydurabilirler. Gelişen internet teknolojileri bu dağıtım ve yayılıma farklı bir ivme kazandırmıştır. Artık “okuma” zevk değil, bir ihtiyaç ve yükümlülük olmuştur. Bilgilerin böyle hızla üretildiği çağımızda, millet olarak etkin okuma alışkanlığımızın boyutunun incelenmesi önemlidir. Okuma alışkanlığı bireysel düzeyde güçlü bir kişiliğin, toplumsal düzeyde de gelişmiş bir toplumun anahtarlarından biri niteliğindedir (Bınarbaşı, 2006: 1).

Okuma alışkanlığı, bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılanması sonucu, okuma eylemini yaşam boyu sürekli ve düzenli bir biçimde ve eleştirici-irdeleyici bir nitelikte gerçekleştirmesidir (Yılmaz, 1993: 30). Okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi, okula başlangıç dönemlerinden itibaren kazandırılmalıdır. Bunun sağlanmasında okul kitaplıkları ve kütüphanelerden yararlanmanın büyük önemi vardır. Öğrenciler öğrenmeleri gereken konularda kapsamlı bilgi kaynaklarına ulaşma imkânı bulurlar. Araştırma yapma amacıyla kütüphanelere giden öğrenciler bu sayede okuma alışkanlığı ve sevgisini de kazanmış olur.

IFLA (2001: 2) kütüphanelerin temel amacının eğitimi desteklemek olduğunu ifade etmektedir. Kütüphaneler, bireylerin her türlü biçim ve araçlardaki bilginin etkin kullanıcıları ve eleştirel düşünürleri olmasını sağlar. Öğrencilerin okuryazarlık, okuma,

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

öğrenme, sorun çözme, bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilgili yetenek düzeylerini yükseltir. Kütüphaneler, toplumun tüm üyelerine yaş, ırk, cins, dil, din, milliyet, meslek veya sosyal durum göz önünde bulundurulmaksızın eşit olanaklar sunar. Yaşam boyu öğrenme, bağımsız karar verme, bireyin ve toplumsal grupların gelişmesi için temel bir ortam sağlar (IFLA/UNESCO, 1994).

Kütüphaneler toplumun tarihi ve kültürel hafızasının muhafaza edildiği yerlerdir. Günümüzde kütüphanecilik kendi enformasyonu ve bilimsel temeli olan bir disiplin hâlini almıştır. Kitapların ve dolayısıyla kütüphanelerin eğitim ve öğretimde kullanımı kütüphaneleri vazgeçilmez kılmıştır. Kütüphanelerin eğitim ve öğretimde böylesine önem kazanmasında; zekâ, başarı ve kişisel özellikleri itibarıyla öğrencilerin farklı olması ve farklı gelişme hızında olmaları, teknolojik gelişmeler sebebiyle bilgiye olan ihtiyacın artması, öğretim yöntemlerinin çeşitlenmesi, boş zamanları değerlendirme gerekliliği etkili olmuştur (Önal, 1987). Kütüphaneler temelde okul ve halk kütüphaneleri olarak ikiye ayrılır. Okul ve halk kütüphaneleri bu kaynağı araştırmacılara ve okurlarına bir hizmet şeklinde ulaştırmaktadır (Şahin, İşcan ve Maden, 2010). Terweilliger'e göre (1984) okul ve halk kütüphanelerinin okul-aile dernekleriyle okul ve halk kütüphaneleri birlikte hizmet planlaması yaparlarsa, bu durum, öğrencilerin okuma alışkanlığına katkı sağlayacaktır. Çağımızda internetin sağladığı olanaklar sayesinde elektronik kütüphaneler öğrenme fırsatları sunan önemli bir yapıya kavuşmuştur. İnternet bilgiye ulaşmada çeşitlilik, güncellik, kolaylık, tasnif ve hız açısından büyük bir imkân sunmaktadır.

Okuma ile en yoğun ve sistematik ilişkinin okulda kurulduğu ve bu ilişkiyi sağlayan kişinin de öğretmen olduğu düşünülürse öğrencinin okuryazarlıktan başlayarak bütün temel beceri ve alışkanlıkları kazanıp pekiştirdiği yer okul olmaktadır (Yılmaz, 2002: 443). Dolayısıyla öğretmenin okuma ve kütüphaneleri kullanma konusundaki donanımı bireylerin yetişmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin hem lisans döneminde hem de göreve başladıktan sonra bu konuda yetiştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Kuhne, 1995; Galler, 1988). Lohan (1991) da bireylerde okuma alışkanlığının geliştirilmesinde önce öğretmenin gelişmesi gerektiğini ifade etmektedir. Okuma alışkanlığı, kitap sevgisi ve kütüphaneleri kullanma becerilerinin kazandırılmasında öğretmenler, özellikle de Türkçe öğretmenleri sorumluluk üstlenirler. Bu nedenle öğretmen adaylarının bu becerileri kazanmış olarak yetiştirilmesi gerekir. Yılmaz (2006), Gömleksiz (2004), Esgin ve Karadağ (2000) tarafından yapılan araştırmalarda, üniversite mezunu olan ve üniversitede okuyan öğrencilerin okuma alışkanlıklarının

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

yetersiz olduğu ortaya konmuştur. Yılmaz (2002), yaptığı araştırmada, genel anlamda öğretmenlerin kütüphane kullanma alışkanlıklarının yok denecek kadar az olduğu, eğitim sisteminin, öğretmenleri kütüphane kullanmaya yöneltmediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma durumlarını tespit etmek ve Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanım durumlarını çeşitli değişkenlere (Cinsiyet, Sınıf, Anne-Baba Mesleği, AGNO^{*)} göre değerlendirmektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, betimsel araştırma modellerinden tarama modelinde tekil tarama yöntemine uygun olarak yapılmıştır. Tekil tarama modeli, değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumların belirlenmesi amacı ile yapılan araştırma modelidir (Karasar, 2009: 76).

Çalışmanın Örneklemini

Araştırmanın örneklemini, 2009–2010 akademik yılında, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde farklı sınıflarda öğrenim gören 61’i erkek, 59’u kız olmak üzere 120 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Çalışma grubundaki üniversite öğrencileri ile ilgili gerekli bilgileri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak “Kütüphaneleri Kullanma Anketi (KKA)” geliştirilmiştir. Anket maddeleri öğrenci ve uzman görüşleri alınarak ve ilgili literatür taranarak oluşturulmuştur. Oluşturulan anket, Türkçe eğitimi ve eğitim bilimi alanında uzman 8 akademisyen tarafından incelenmiştir. Anket, başlangıçta 15 madde olarak geliştirilmiş, uzman görüşleri doğrultusunda anketteki madde sayısı 6’ya düşürülmüştür. Anket, kütüphanelerin kullanımına yönelik 6 ana soru ve bu sorulara yönelik alınacak farklı cevaplara göre çoktan seçmeli şekilde düzenlenmiştir. KKA’dan elde edilen veriler, SPSS 11.5 paket programı aracılığıyla frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklem) t-testi ve Anova istatistik teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Ankette yer alan maddelere

* Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (Başarı Durumu)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

verilen değerler maddeler için farklılık göstermekte ve 1 ile 7 arasında değişmektedir. Elde edilen verilerin daha iyi yorumlanabilmesi amacıyla bazı anket maddeleri için puan aralıkları belirlenmiştir.

Bilgiye ulaşmada kütüphaneler sizce ne kadar önemlidir? maddesine ait verileri değerlendirmek için belirlenen puan aralıkları:

1-1,5 Çok Önemlidir. 1,5- 2,5 Önemlidir. 2,5-3,5 Fazla Önemli Değildir. 3,5-4,0 Olmazsa da olabilir.

Kütüphaneleri ne sıklıkta kullanıyorsunuz? maddesine ait verileri değerlendirmek için belirlenen puan aralıkları:

1,0-2,0 Her gün; 2,0-2,75 Sık sık; 2,75-3,50 Haftada bir; 3,50-4,50 Hafta birkaç kez; 3,50-5,50 Ayda bir; 5,50-6,0 Ne zaman ihtiyacım olursa. şeklinde değerlendirilmiştir. Anketteki diğer maddeler normal puan değerlerine göre yorumlanmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

1- “Bilgiye ulaşmada kütüphaneler sizce ne kadar önemlidir?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgiye Ulaşmada Kütüphanelerin Önem Düzeyi Hakkındaki Görüşleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok önemlidir	69	57,5
Önemlidir	42	35,0
Fazla önemli değildir	8	6,7
Olmazsa da olabilir	1	,8
Toplam	120	100

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin ne kadar önemli olduğuna dair görüşleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin % 57,5'inin *çok önemlidir*, % 35'inin *önemlidir*, % 6,7'sinin *Fazla önemli değildir* ve % 0,8'inin *olmasa da olabilir* şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Kütüphaneleri Önemseme Düzeyleri

Cinsiyet	N	X	t	p
Erkek	61	1,7049	3,484	0,001
Kız	59	1,3051		

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri cinsiyete göre değerlendirildiğinde, erkeklerin kızlara göre kütüphaneleri çok daha önemli buldukları görülmüştür ($p < 0,05$).

Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Kütüphaneleri Önemseme Düzeyleri

		N	X	F _(3,116)	p		
Sınıf düzeyi	1 Sınıf	19	1,3158	0,947	0,411		
	2 Sınıf	37	1,5676				
	3 Sınıf	33	1,4545				
	4 Sınıf	31	1,6129				
				F _(2,117)	p	Anlamlılık	
Başarı Düzeyi	2 ve Altı (1)	4	1,7500	3,631	0,030	2-3, 3-2	
	2 ile 3 Arası (2)	60	1,6500				
	3 ve Üstü (3)	56	1,3393				
				F _(3,116)	p		
Anne Mesleği	Ev Hanımı	104	1,4712	2,155	0,097		
	Memur	8	1,5000				
	Öğretmen	2	1,5000				
	Emekli	6	2,1667				
				F _(7,112)	p		
Baba Mesleği	Serbest Meslek	19	1,3684	1,823	0,090		
	Çiftçi	11	1,5455				
	İşçi	16	1,6250				
	Öğretmen	5	1,4000				
	Memur	16	1,6250				
	Esnaf	13	1,3846				
	Emekli	37	1,4324				
	Polis	3	2,6667				
	Toplam	120					

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için 1.sınıftaki öğretmen adaylarının “Çok Önemlidir”; 2. sınıftakilerin “Önemlidir”; 3. sınıftakilerin “Çok önemlidir” ve 4. sınıftakilerin “Önemlidir.” şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür. Sınıf düzeyi değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşlerinin başarı düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 2 ve altı başarı düzeyine sahip öğretmen adayları “Önemlidir”; 2 ile 3 arasında başarı düzeyindekiler “Önemlidir”; 3 ve üstü başarı düzeyindeki öğretmen adayları “Çok önemlidir”; şeklinde görüş belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri arasında başarı düzeyine göre, 2 ile 3 arası başarı düzeyine sahip adaylar lehine, anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{(2,117)}=3,631$, $p < 0,05$). Bu bulgulara göre, kütüphanelere verilen önem üzerinde öğretmen adaylarının akademik başarılarının kısmen etkili olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için annesi ev hanımı olan öğretmen adayları “Çok önemlidir”; memur olanlar “Önemlidir;” öğretmen olanlar “Önemlidir” ve annesi emekli olan adaylar “Önemlidir” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için babası serbest meslek sahibi olan adaylar “Çok önemlidir”; çiftçi olanlar “Önemlidir”; işçi olanlar “Önemlidir”; öğretmen olanlar “Çok önemlidir”; memur olanlar “Önemlidir”; esnaf olanlar “Çok önemlidir”; emekli olanlar “Çok önemlidir” ve babası polis olan adaylar “Fazla önemli değildir” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

2- “Kütüphaneleri hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kütüphaneleri Kullanma Amaçları

	F	%
Ders Çalışma	8	6,7
Araştırma Yapma	45	37,5
Ders Çalışma ve Araştırma	33	27,5
Sosyal Aktivite Olarak	2	1,7
Birden Fazla	32	26,7

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri hangi amaçla kullandıklarına dair görüşleri değerlendirildiğinde; % 37,5’inin “Araştırma yapma %27,5’inin “Ders çalışma” ve “Araştırma”, % 26,7’sinin “Birden fazla amaçla” (Ders çalışma, araştırma yapma, soysa aktivite), % 6,7’sinin “Ders çalışma” ve % 1,7’sinin “Sosyal aktivite” amacıyla kütüphaneleri kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Kütüphaneleri Kullanma Amaçları

		N	X	F _(3,116)	p	
Sınıf Düzeyi	1 Sınıf	19	3,1579	0,631	0,597	
	2 Sınıf	37	4,0000			
	3 Sınıf	33	3,8788			
	4 Sınıf	31	4,1613			
				F _(2,117)	p	
Başarı Düzeyi	2 ve Altı	4	2,2500	0,851	0,430	
	2 ile 3 Arası	60	4,0000			
	3 ve Üstü	56	3,8571			
				F _(3,116)	p	
Anne Mesleği	Ev Hanımı	104	3,7596	1,155	0,330	
	Memur	8	3,7300			
	Öğretmen	2	5,0000			
	Emekli	6	5,6667			
				F _(7,112)	p	Anlamlılık

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

	Serbest Meslek (1)	19	4,5263			
Baba Mesleği	Çiftçi (2)	11	5,3636			
	İşçi (3)	16	5,6250	3,801	0,001	3-4, 3-5, 4-6
	Öğretmen (4)	5	2,4000			
	Memur (5)	16	2,3750			
	Esnaf (6)	13	4,2308			
	Emekli (7)	37	3,1351			
	Polis (8)	3	3,3333			
	Toplam	120				

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için 1. ve 3. sınıftaki öğretmen adaylarının “*Ders çalışma ve araştırma*”; 2. ve 4. sınıftakilerin “*Kültürel faaliyetleri takip etme*” amacıyla kütüphaneleri kullandıklarına dair görüş belirttikleri görülmüştür. Sınıf düzeyi değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşlerinin başarı düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 2 ve altı başarı düzeyine sahip öğretmen adaylarının “*Araştırma yapma*”; 2 ile 3 arasında başarı düzeyindeki öğretmen adaylarının “*Kültürel faaliyetleri takip etme*” ve 3 ve üstü başarı düzeyindeki öğretmen adaylarının “*Ders çalışma ve araştırma*” amacıyla kütüphaneleri kullandıkları belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, kütüphaneleri kullanma amaçlarının başarı ile yakın ilişki içinde olduğu görülmektedir. Ders çalışma ve araştırma amacıyla kütüphaneleri kullanan Türkçe öğretmeni adaylarının akademik olarak da başarılı olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; annesi ev hanımı ve memur olan öğretmen adayları “*Ders çalışma ve araştırma*”, annesi öğretmen ve emekli olan öğretmen adayları “*Süreli yayınları takip etme*” amacıyla kütüphaneleri kullandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

değerlendirilmesi sonucunda; babası serbest meslek sahibi olan adaylar “*Kültürel faaliyetleri takip etme*”, çiftçi ve işçi olanlar “*Sürekli yayınları takip etme*”, babası öğretmen ve memur olanlar “*Araştırma yapma*”, esnaf olanlar “*Kültürel faaliyetleri takip etme*” ve babası emekli ve polis olan adaylar “*Ders çalışma ve araştırma yapma*” amacıyla kütüphaneleri kullandıklarına dair görüş belirtmişlerdir.

Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşleri arasında (işçi, öğretmen, memur, esnaf olanlar arasında, işçi ve esnaf olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

3- “Kütüphaneleri ne sıklıkla kullanıyorsunuz?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kütüphaneleri Kullanma Sıklıkları

	F	%
Sık sık	19	15,8
Haftada bir	13	10,8
Haftada birkaç kez	9	7,5
Ayda bir	16	13,3
Ne zaman ihtiyacım-ödevim olursa	63	52,5

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkla kullandığına dair görüşleri değerlendirildiğinde; % 52,52’sinin “*Ne zaman ihtiyacım-ödevim olursa*”, % 15,8’inin “*Sık sık*”, % 13,3’ünün “*Ayda bir*”, % 10,8’inin “*Haftada bir*” ve % 7,5’inin “*Haftada birkaç kez*” kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Kütüphaneleri Kullanma Sıklıkları

		N	X	F _(3,116)	p
Sınıf Düzeyi	1 Sınıf	19	4,5263	0,454	0,715
	2 Sınıf	37	4,6216		
	3 Sınıf	33	4,8485		
	4 Sınıf	31	4,9677		
				F _(2,117)	p
Başarı Düzeyi	2 ve Altı	4	3,7500	2,407	0,095
	2 ile 3	60	5,0333		

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

Arası						
	3 ve Üstü	56	4,5357			
				F_(3,116)	p	Anlamlılık
Anne Mesleği	Ev hanımı(1)	104	4,8077			
	Memur(2)	8	3,2500	3,650	0,015	1-2, 1-4
	Öğretmen (3)	2	6,0000			
	Emekli(4)	6	5,5000			
				F_(7,112)	p	Anlamlılık
Baba Mesleği	Serbest Meslek(1)	19	4,2105			
	Çiftçi (2)	11	5,0909			
	İşçi (3)	16	4,8750			
	Öğretmen (4)	5	6,0000	3,398	0,003	4-5, 5-7, 7-6,5-8
	Memur(5)	16	3,9375			
	Esnaf (6)	13	3,8462			
	Emekli(7)	37	5,3514			
	Polis (8)	3	5,3333			
	Toplam	120				

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkta kullandığına yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; tüm sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının kütüphaneleri “*Ayda bir*” kullandıklarına dair görüş belirttikleri görülmüştür. Sınıf düzeyi değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkta kullandıklarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkta kullandığına yönelik görüşlerinin başarı düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 2 ve altı ve 3 ve üstü başarı düzeyine sahip öğretmen adaylarının “*Haftada birkaç kez*”, 2 ile 3 arası başarı düzeyindekilerin “*Ayda bir*” kütüphaneleri kullandıkları belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının başarı düzeyleri ile kütüphaneleri kullanma sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkta kullandığına yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; annesi ev hanımı olanlar “*Ayda bir*”, memur olan öğretmen adayları “*Haftada bir*”, öğretmen ve emekli olanlar “*Ne zaman ihtiyacım/ödevim olursa*” yönünde görüş belirtmişlerdir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

adaylarının kütüphaneleri kullanma sıklıklarına yönelik görüşleri arasında (annesi memur olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ne sıklıkta kullandığına yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; babası serbest meslek sahibi olan adaylar “*Haftada bir*”, çiftçi ve işçi olanlar “*Ayda bir*”, öğretmen olanlar “*Ne zaman ihtiyacım/ödevim olursa*”, memur ve esnaf olanlar “*Haftada bir*” ve emekli ve polis olan adaylar “*Ayda bir*” kütüphaneleri kullandıklarına dair görüş belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma sıklıklarının baba mesleğine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma sıklıklarına yönelik görüşleri arasında (babası öğretmen, memur, esnaf, emekli ve polis olanlar arasında ve öğretmen, emekli ve polis olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

4- “Kütüphanelere hangi yayınlara ulaşmak için geliyorsunuz?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 8. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kütüphanelere Hangi Yayınlara Ulaşmak İçin Gittikleri ile İlgili Bulgular

	F	%
Okuma Kitaplarına	11	9,2
Sürelili Yayınlar	2	1,7
Kaynak Kitaplara	61	50,8
Elektronik Kaynaklara	1	,8
Bilimsel Yayınlar	3	2,5
Birden Fazla	42	35,0

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde; % 50,8’inin “*Kaynak kitaplara*” % 35’inin “*Birden fazla türde yayına*”, % 9,2’sinin “*Okuma kitaplarına*”, % 2,5’inin “*Bilimsel yayınlara*”, % 1,7’sinin “*Sürelili yayınlara*” ve % 0,8’inin “*Elektronik kaynaklara*” ulaşmak için kütüphanelere gittikleri belirlenmiştir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Tablo 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Kütüphanelere Hangi Yayınları Ulaşmak İçin Gittikleri ile İlgili Bulgular

		N	X	F _(3,116)	p	
Sınıf Düzeyi	1 Sınıf	19	5,0010	1,579	0,198	
	2 Sınıf	37	4,5676			
	3 Sınıf	33	3,6970			
	4 Sınıf	31	4,2258			
				F _(2,117)	p	
Başarı Düzeyi	2 ve Altı	4	3,8900	0,345	0,709	
	2 ile 3 Arası	60	4,1500			
	3 ve Üstü	56	4,4643			
				F _(3,116)	p	
Anne Mesleği	Ev Hanımı (1)	104	4,3750	0,687	0,562	
	Memur (2)	8	3,7500			
	Öğretmen(3)	2	5,0000			
	Emekli (4)	6	3,3333			
				F _(7,112)	p	Anlamlılık
Baba Mesleği	Serbest Meslek (1)	19	5,7368	3,908	0,001	1-2, 5-6, 7-6, 5-8
	Çiftçi (2)	11	4,8182			
	İşçi (3)	16	4,7778			
	Öğretmen(4)	5	3,8000			
	Memur(5)	16	2,5625			
	Esnaf (6)	13	3,9231			
	Emekli(7)	37	4,0270			
	Polis (8)	3	7,0000			
Toplam		120				

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 1.sınıftaki öğretmen adayları “Elektronik kaynaklara”, 2. sınıftakiler “Yabancı kaynaklara”, 3. sınıftakiler “Kaynak kitaplara” ve 4. sınıftakiler “Yabancı kaynaklara” ulaşmak için kütüphanelere gittiklerini belirtmişlerdir. Sınıf düzeyi değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için kütüphanelere gittiklerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşlerinin başarı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 2 ve altı başarı düzeyine sahip öğretmen adayları “*Kaynak kitaplara*”, 2 ile 3 arasında ve 3 ve üstü başarı düzeyindekiler “*Yabancı kaynaklara ulaşmak*” için kütüphanelere gittiklerini belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşleri arasında başarı düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; annesi ev hanımı olan öğretmen adayları “*Yabancı kaynaklara*”, memur ve emekli olanlar “*Kaynak kitaplara*”, öğretmen olanlar “*Elektronik kaynaklara*” ulaşmak için kütüphanelere gittiklerini belirtmişlerdir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için babası serbest meslek sahibi olan adaylar “*Elektronik kaynaklara*”, çiftçi, işçi ve emekli olanlar “*Yabancı kaynaklara*”, öğretmen ve esnaf olanlar “*Kaynak kitaplara*”, memur olanlar “*Sürekli yayınlara*” ve babası polis olan adaylar “*Birden fazla*” türde kaynak için kütüphanelere gittiklerini belirtmişlerdir. Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşleri arasında (babasının mesleği serbest meslek, esnaf, emekli ve polis olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

5- “Kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap alırsınız?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 10: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kütüphanelerden Hangi Aralıklarda Ödünç Kitap Aldıkları ile İlgili Bulgular

	F	%
Haftada bir	8	6,7
Ayda bir	20	16,7
Sık sık	13	10,8
İhtiyacım oldukça	79	65,8

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

değerlendirildiğinde; % 65,8'inin "İhtiyacım oldukça", % 16,7'sinin "Ayda bir", % 10,8'inin "Sık sık", % 6,7'sinin "Haftada bir" kütüphanelerden ödünç kitap aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 11: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Kütüphanelerden Hangi Aralıklarda Ödünç Kitap Aldıkları ile İlgili Bulgular

Cinsiyet	N	X	t	p
Erkek	61	3,4426	0,952	0,343
Kız	59	3,2712		

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri cinsiyete göre değerlendirildiğinde erkek ve kız öğretmen adaylarının aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 12: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Kütüphanelerden Hangi Aralıklarda Ödünç Kitap Aldıkları ile İlgili Bulgular

		N	X	F _(3,116)
Sınıf Düzeyi	1 Sınıf	19	2,9474	1,708
	2 Sınıf	37	3,4054	
	3 Sınıf	33	3,5758	
	4 Sınıf	31	3,3226	
F_(2,117)				
Başarı Düzeyi	2 ve Altı (1)	4	3,7500	5,431
	2 ile 3 Arası (2)	60	3,6167	
	3 ve Üstü (3)	56	2,7001	
F_(3,116)				
Anne Mesleği	Ev Hanımı(1)	104	3,3750	2,012
	Memur(2)	8	2,7500	
	Öğretmen (3)	2	3,0000	
	Emekli(4)	6	4,0000	
F_(7,112)				
Baba Mesleği	Serbest Meslek(1)	19	3,2105	1,942
	Çiftçi (2)	11	3,6364	
	İşçi (3)	16	3,1250	
	Öğretmen (4)	5	4,0430	
	Memur(5)	16	3,1250	
	Esnaf (6)	13	2,9231	
	Emekli(7)	37	3,6216	
	Polis (8)	3	4,0000	
Toplam		120		

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 1.sınıftaki öğretmen adayları “*Ayda bir*”, 2. 3. ve 4. sınıftakiler “*Sık sık*” kütüphanelerden ödünç kitap aldıklarını belirtmişlerdir. Sınıf düzeyi değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşlerinin başarı düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda; 2 ve altı ile 2 ile 3 arasında başarı düzeyine sahip öğrenciler “*Sık sık*” ve 3 ve üstü başarı düzeyindekiler ise “*Ayda bir*” kütüphanelerden kitap aldıklarını belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri arasında başarı düzeyine göre (2 ve altı ve 2 ile 3 arası başarı düzeyindekilerle 3 ve üstü arasında) anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{(7,112)}=1,942, p<0,05$).

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; annesi ev hanımı ve öğretmen olan öğretmen adayları “*Sık sık*”, memur olanlar “*Ayda bir*”, emekli olanlar ise “*İhtiyaç oldukça*” kütüphanelerden kitap aldıklarını belirtmişlerdir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi sıklıkta gittiklerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; kütüphaneler için babası serbest meslek sahibi olan, işçi, çiftçi olan adaylar “*Sık sık*”, öğretmen ve polis olanlar “*İhtiyaç oldukça*”, memur, esnaf, emekli olanlar “*Sık sık*” kütüphanelerden ödünç kitap aldıklarını belirtmişlerdir.

Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

6-“Daha çok hangi kütüphanelerden yararlanırsınız?” maddesine ilişkin bulgular

Tablo 13: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Daha Çok Hangi Tür Kütüphanelerden Yararlandıkları ile İlgili Bulgular

	F	%
Üniv. Merkez Kütüphanesi	81	67,5
Fakülte Kütüphanesi	27	22,5
İl Halk Kütüphanesi	7	5,8
Aile Kitaplığı	5	4,2

Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarına yönelik görüşleri değerlendirildiğinde;

% 67,5’inin “*Üniversite merkez kütüphanesini*”, % 22,5’inin “*Fakülte kütüphanesini*”, % 5,82’sinin “*İl halk kütüphanesini*”, % 4,2’sinin “*Aile kitaplığını*” kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 14: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Daha Çok Hangi Kütüphaneleri Kullandıkları ile İlgili Bulgular

Cinsiyet	N	X	t	p
Erkek	61	1,4754	0,391	0,697
Kız	59	1,5424		

Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphaneden yararlandıklarına yönelik görüşleri değerlendirildiğinde kız ve erkek ayrımı yapmaksızın hepsinin “*üniversite merkez kütüphanesini*” tercih ettikleri görülmüştür.

Tablo 15. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anne-Baba Mesleği, Başarı Durumu ve Sınıf Seviyelerine Göre Daha Çok Hangi Kütüphaneleri Kullandıkları ile İlgili Bulgular

		N	X	F _(3,116)	P	
Sınıf Düzeyi	1 Sınıf	19	1,2105	1,543	0,207	
	2 Sınıf	37	1,6486			
	3 Sınıf	33	1,3636			
	4 Sınıf	31	1,6774			
				F _(2,117)	P	
Başarı Düzeyi	2 ve Altı (1)	4	1,5000	1,800	0,170	
	2 ile 3 Arası (2)	60	1,6667			
	3 ve Üstü (3)	56	1,3393			
				F _(3,116)	p	Anlamlılık
Anne Mesleği	Ev Hanımı(1)	104	1,4519	3,842	0,012	1-4, 2-4
	Memur(2)	8	1,2500			
	Öğretmen (3)	2	2,0000			
	Emekli(4)	6	3,1070			
				F _(7,112)	P	
Baba Mesleği	Serbest Meslek(1)	19	1,5789	0,591	0,762	
	Çiftçi (2)	11	1,2727			
	İşçi (3)	16	2,2200			
	Öğretmen (4)	5	1,6000			
	Memur(5)	16	1,3750			
	Esnaf (6)	13	1,5385			
	Emekli(7)	37	1,4595			
	Polis (8)	3	1,3333			
Toplam		120				

Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarına yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda tüm sınıf düzeylerinde “*Üniversite merkez kütüphanesi*”nin daha çok kullanıldığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarına yönelik görüşlerinin başarı düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda tüm başarı düzeylerinde “*Üniversite merkez kütüphanesi*”nin adaylardan tarafından daha çok kullanıldığı belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap aldıklarına yönelik görüşleri arasında başarı düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarına yönelik görüşlerinin anne mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; annesi ev hanımı ve memur olan öğretmen adaylarının “*Üniversite Merkez Kütüphanesini*”, annesi öğretmen olan adayların “*Fakülte kütüphanesini*”, emekli olanların ise “*İl halk kütüphanesini*” daha çok kullandıkları belirlenmiştir. Anne mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok yararlandıkları kütüphaneler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarına yönelik görüşlerinin baba mesleğine göre değerlendirilmesi sonucunda; babası serbest meslek sahibi ve çiftçi olan adayların “*Üniversite merkez kütüphanesini*”, işçi olan adayların “*Fakülte kütüphanesini*”, öğretmen, memur, esnaf, emekli ve polis olanların “*Üniversite merkez kütüphanesini*” daha çok kullandıkları belirlenmiştir. Baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının yararlandıkları kütüphaneler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma durumları tespit edilmiş ve çeşitli değişkenlere (Cinsiyet, Sınıf, Anne Mesleği, Baba Mesleği, Başarı Durumu) göre değerlendirilmiştir. Araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma düzeyleri ve çeşitli değişkenler açısından farklılık gösteren bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmada, Gömleksiz’in (2004) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının okumanın gerekliliğini kabul ettikleri, kitap okumanın etki ve yararının kız öğrencilerde daha fazla benimsendiği sonucunun aksine, Türkçe öğretmeni adaylarının genel olarak kütüphaneleri “çok önemli” ve “önemli” buldukları, bu durumun cinsiyet değişkenine göre (erkekler lehine) farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine, anne mesleğine ve baba mesleğine göre farklılık göstermediği ancak başarı düzeyine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerin önemine yönelik görüşleri arasında başarı düzeyine göre, 2 ile 3 arası başarı düzeyine sahip adaylar lehine, anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, kütüphanelere verilen önem üzerinde öğretmen adaylarının akademik başarılarının kısmen etkili olduğu söylenebilir. Benzer bir

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

sonuç Kurulgan ve Çekerol'un (2008) araştırmasında da ortaya çıkmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri genel olarak araştırma yapma ve ders çalışma vd. amaçlar için kullandıkları belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine, anne mesleği değişkenine göre farklılık göstermediği, baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma amaçlarına yönelik görüşleri arasında (işçi, öğretmen, memur, esnaf olanlar arasında, işçi ve esnaf olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bınarbaşı'nın (2006) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada da öğrencilerin kütüphanelere genellikle ders çalışmak için gittikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri ihtiyaç duydukları zaman kullandıkları belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma sıklıklarının sınıf düzeyinde ve başarı düzeyinde farklılaşmadığı; ancak anne mesleği değişkenine göre (annesi memur olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Ayrıca baba mesleği değişkenine göre de (babası öğretmen, memur, esnaf, emekli ve polis olanlar arasında, öğretmen, emekli ve polis olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere daha çok kaynak kitaplara ve birden fazla türde kitaplara ulaşmak için gittiği belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine, başarı düzeyine, anne mesleğine göre farklılaşmadığı, ancak baba mesleği değişkenine göre Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelere hangi türde yayınlara ulaşmak için gittiklerine yönelik görüşleri arasında (babasının mesleği serbest meslek, esnaf, emekli ve polis olanlar lehine) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

Adayların kütüphanelerden "ihtiyaçları oldukça" veya "ayda bir" ödünç kitap aldıkları belirlenmiş, bu durumun cinsiyet değişkenine göre analizi sonucunda erkek ve kız öğretmen adaylarının birbirine benzer düzeyde ödünç kitap aldıkları görülmüştür. Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphanelerden hangi aralıklarla ödünç kitap alma düzeylerinin sınıf düzeyine, anne mesleğine, baba mesleği değişkenine göre değişmediği, ancak başarı düzeyine göre (2 ve altı ve 2 ile 3 arası başarı düzeyindekilerle 3 ve üstü arasında) anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının daha çok hangi kütüphanelerden yararlandıklarının başarı düzeyine, anne mesleğine, baba mesleği değişkenlerine göre farklılaşmadığı, ancak

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

sınıf düzeyine göre değerlendirilmesi sonucunda tüm sınıf düzeylerinde Üniversite merkez kütüphanesinin daha çok kullanıldığı belirlenmiştir.

Ülkemizde ilk, orta ve yüksek öğrenim seviyesinde genel olarak öğrencilere kütüphanenin ne olduğu, nasıl ve ne şekilde kullanılmasının gerektiğini öğreten bir ders veya eğitim verilmemektedir. Kütüphanelere yönelik eğitimin tüm eğitim kademelerinde verilmesi bilgi çağındaki bir toplum için büyük bir gerekliliktir. Özellikle öğretmen olacak kişilerin okuma alışkanlığı, araştırma yapma, kendini geliştirme, sosyal ve kültürel hayata hazırlanma gibi becerileri kazanması için kütüphaneleri doğru ve etkili kullanabilmek açısından kütüphanelerle ilgili bir eğitime lisans döneminde ihtiyaçları olduğu ve araştırmanın bulgularından da görülmektedir. Bu bulgu Dökmen (1990) ve Bınarbaşı'nın (2006) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Dökmen, bu ihtiyacın karşılanması için kütüphanelerden nasıl yararlanılacağına rehberlik hizmetleri kapsamında öğrencilere öğretilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırmada ulaşılan bulgulardan hareketle, öğretmen adaylarının kütüphaneleri kullanmaları ile anne-baba mesleği, kütüphane türü, yayın türü, sınıf düzeyleri ve başarı düzeyleri arasında farklı düzeylerde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle hem öğretim sisteminde hem de aile içinde öğretmen adaylarının ve üniversite öğrencilerinin kütüphaneleri kullanmaları teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- ACAT, M. B. (2007). Dil Eğitiminde İşlevsel Yaklaşımın Okuma ve Okuduğunu Anlama Becerilerini Kazanmaya Etkisi, *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, pp. 1-13.
- BAMBERGER, R. (1990). *Okuma Alışkanlığını Geliştirme*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- BINARBAŞI, F. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphaneleri Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- DÖKMEN, Ü. (1990). Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Okuma Becerileri, Bilgileri, Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 23 S.: 2.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

<http://archive.ifla.org/VII/s11/pubs/slm-tr.pdf> (Erişim Tarihi: 25.07.2010)

- ESGİN, A. ve Karadağ, Ö. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı. *Popüler Bilim*, Eylül, 19-23.
- GALLER, A. M. (1988). The School Library: An Dispensible Catalyst, *Argus*, 17 (4), 93-99.
- GÖMLEKSİZ, M. N. (2004). "Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)", *Y.Y.Ü Eğitim Fakültesi E-Dergisi*, 1(1),
http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_I/mehmet_nuri.doc.
- GÜRCAN, H. İ. (1999). *Okuma Alışkanlığı İle Kitap Yayıncılığının Kültürel İletişim ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karşısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; No: 1113
- IFLA/UNESCO (1994). *Okul Kütüphanesi Bildirgesi*,
www.ifla.org/VII/s11/pubs/slm-tr.pdf Erişim Tarihi: 12.03.2010.
- IFLA. (2001). *The Public Library Service: IFLA/UNESCO Guidelines for Development*, München: K. G. Saur.
- KARASAR, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayıncılık,
- KORKMAZ, B. (2008). *Okuma Eğitimi Türkçe Öğretimi*, (Ed: Attila Tazebay-Süleyman Çelenk), Ankara: Maya Akademi Yay.
- KUHNE, B. (1995). The Barkestrop Project: Investigating School Library Use, *School Libraries Worldwide*, 1 (1), 13-27.
- KURULGAN, M. ve Çekerol, G. S. (2008). "Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 8, S. 2, s. 237-258.
- LOHAN, C. (1991). The Creation of the Reading Habit in the Child, *Cape-Librarian*, 35 (4): 2-5.
- ODABAŞ, H., Odabaş, Z. Y., ve Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği, *Bilgi Dünyası*, 9 (2): 431-465.
- ÖNAL, H.. (1987). *Eğitim ve Öğretimin Gerçekleşmesini Sağlayan Okul Kütüphanesi Çalışmaları*, Ankara: MEB Yay.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

-
- ŞAHİN, A.; İşcan, A.; Maden, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Okul Kütüphaneleri ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumları (Erzurum İli Örneği), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (2): 183-196.
- TERWEILLIGER, G. (1984). A sampling of parent education, *Public Libraries*, 23 (2), 54-56.
- YILMAZ, B. (1993). *Okuma Alışkanlığı ve Halk Kütüphanelerinin Rolü*, Ankara: Kültür Bakanlığı, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- YILMAZ B. (2002). Ankara'daki İlköğretim Öğretmenlerinin Okuma ve Halk Kütüphanesi Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma, *Türk Kütüphaneciliği*, 16 (4), 441-460.
- YILMAZ, Z. A. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığı, *İlköğretim Online* (Online) 5(1): 1-6.
- <http://ilkogretim-online.org.tr/vol5say1/v5s1m1.PDF> (Erişim tarihi: 22.07.2008).